

REDACȚIA

Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

1 an 20 cor.

6 m. 10 cor.

3 m. 5 cor.

1 m. 2 cor.

de Duminică pe an 4 cor.

pentru România și străinătate pe an

40 franci.

manuscris nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTARILE:

de un gr. garson: prima dată 10
bani; a doua oară 15 bani; a treia
oară 5 b. de fiecare publicare.Adăpt abonamentelor, cât și inserțiilor
nu se pot face decât în Arad.

Tabelon pentru oraș și comitate

Scrisorile neprimite nu se primesc

Anul VIII.

NUMĂR de DUMINECĂ

Nr. 37.

Atențiunea viriliștilor români din
comitatul Aradului.

*Lista membrilor viriliști ai congrega-
ției comitatului Arad, se va compune prin
comisiunea verificatoare a comitatului, în 19
Septembrie a. c. st. n.*

*Preoții, advocații, profesorii etc. au fa-
cilitate legal, ca darea lor, precum și a so-
ților și băieților lor minoreni, să se compute
la compunerea listei dacă aceasta o
face la timpul său.*

*Atragem deosebită atențiune a preoților
advocaților noștri, ca până în 19 Sep-
tembre a. c. st. n. inclusive, prin un petit
scutit de timbru — se ceară ca darea
să se compute dublu.*

*Petitul e a se adresa comisiei veri-
ficatoare, (Igazoló választmány) și trebuie
scutit de vicișpanului.*

*Interesele poporului nostru cer, ca nici
unul care solvește darea recerută să nu ră-
mână afară din listă, deci rugăm cu insis-
tență pe cei îndreptățiți, să se useze de drep-
tăți garantate în lege, până la timpul sus in-
dicat, căci reclamațiile ulterioare nu se iau
în considerare.*

Adunarea dela Biserica-Albă.

Învățătorii confesionali români din die-
ceza Caransebeșului în 11 și 12 l. crt și-au
făcut adunarea generală a Reuniunii lor în
Biserica-Albă. Ei au avut la adunare și un
moment neobișnuit: pe inspectorul școlar regesc
al comitatului Timișorilor dl Sebesztha-Károly,
care sub întreaga durată a adunării a parti-
cipat la dezbateri. Din propria inițiativă ori
presintând pe guvern, nimeni n-a căutat
de calitate ia dl Sebesztha parte la adu-
nare. Învățătorii l-au primit cu cinste, mai
făcându-să și escos de curtuasie, salu-
președintele în limba maghiară, dar
a trecut peste aceasta gresală, sfâr-
șit bun și aceasta a iertat totul. Îns-
colarul al comitatului Timișorilor a avut
și câștigă nemijlocite convingeri
ul în care-și urmează Reuniunea

asta a trebuit să-i fie scopul.
mărturisit și dânsul și nimeni
nu a crede într'altul.

Îlăt al discuțiilor, demni-
r, observarea strictă a ca-
re prin statute, toate aceste
reacă neobservate inspecto-

rului, om de școală și dânsul, și să nu i
stoarcă laude chiar asupra celor văzute.

— Cu adevărat adunare de intelectu-
ali a fost aceasta—a observat dl Sebesztha
în decursul banchetului, felicitând pe învăță-
tori și închinând în sănătatea lor.

Și învățătorii nu i-au rămas dator. Mai
mult de cât condescendență, ei l-au sârbă-
torit pe inspector.

Entuziasmul a răpit și pe alții. Întâi
primarul orașului dl Roșu, pe urmă proto-
popul Filip Adam, și, provocat a doua-oară
de dl Sebesztha, Dr. Braniște, redactorul
„Drapelului” au găsit cuvinte potrivite a res-
punde cuvintelor loiale și înțelepte ale d-lui
inspector Sebesztha.

Manifestațiunea aceasta frumoasă, care
nu trebuia conturbată prin nici o disensiune
pentru-că era pătrunsă de un sincer, înalt
și adevărat patriotism, n'a aflat însă com-
plăcerea presei maghiare.

Ce s'a întâmplat adevărat?

Aflat-a onorabila presă șovinistă că în-
vățătorii români din Diecesa Caransebeșului,
au vestejit și dânsul — ca și colegii lor din
Diecesa Aradului — într-o altă formă însă,
proiectul lui Berzeviczy, care se bate în cap cu
cele mai rudimentare principii de pedagogie
și metodică. Cum s'a putut aduce un astfel de
conclus în prezența inspectorului regesc și
cum a putut felicita inspectorul regesc pe
astfel de învățători?

Aceste sunt întrebările pe care presa
din cestiune le pune d-lui Sebesztha, cu o
aspră muștrare pentru atitudinea sa din
Biserica-Albă.

Nu vroiam să justificăm atitudinea d-lui
Sebesztha, de teama să nu-i facem serviciu rău
luându-i apărarea, nici să intrăm în discu-
ție — în cazul de față n-o merită presa a-
ceasta — asupra întrebărilor de sus, și altfel
de vedită absurditate, vom fixa însă pe scurt
morală casului din Biserica-Albă.

Ne vine oare-cumva ca și cum ar fi
fost păcat de tot entuziasmul cheltuit, pe-
cat de... cum i-am zice, efortul ce-am făcut
pentru a uita un moment multe-multe, și
a răspunde dragostei cu dragoste. Asta
o simțim noi. Ce va simți însă dl Se-
besztha? Desigur pentru dânsul picăturile
aceste trebuie să fie mult mai amare.

Decepția pe partea lui trebuie să fie
mai ales. Și, la rându-l său, credem a se fi
convins acum, că vremea oamenilor cins-
tiți pentru viața-le publică, este încă departe,
departe.

**Propagandă romano-catolică
în România.** Înainte cu vre-o trei zeci
de ani, călugărițe romano-catolice au pri-
mit concesiunea dela guvernul României să
înființeze în România mai multe pensionate

de fete. Li-s'a pus numai condițiunea de
a respecta legile și programele de învăță-
mânt din România și a se feri de ori-ce
tendență de proselitism. În chipul acesta au
fost deschise pensionate de fete în Bucu-
rești, Iași, Galați și Craiova puse toate sub
conducerea călugărițelor aduse din Ger-
mania.

N'a trecut însă multă vreme și maicele au
uitat condițiunile guvernului român. Simțind
o poziție întărită în regat, ele au început a des-
considera legile și interesele țării românești,
și a nu sluji decât intereselor catolicismului;
au început a nu mai respecta legile țării re-
feritoare la instrucție și a propaga pe față
ura în contra ortodoxismului și în contra
neamului românesc.

În urma multor plângeri adresate în pri-
vința aceasta guvernului român din partea
părinților cari aveau fete în aceste pensio-
nate, dl ministru de instrucție Haret s'a
văzut îndemnat să facă cercetare severă care
a dovedit următoarele:

S'a constatat că fetele de lege ortodoxă
sunt îndemnate să treacă la catolicism, ori
chiar să se călugărească. S'a constatat că e-
levele nu dau examen și la școalele statu-
lui, așa cum dispun legile țării, că să în-
trebuințeze manuale neîncuviințate de mi-
nistru și personal didactic neautorizat din
partea guvernului; că educație religioasă e-
levele ortodoxe nu primesc de loc, ci sunt
obligate să meargă la capela rom. catolică.
Guvernul român a provocat direcțiunile ace-
stor institute să saneze aceste neajunsuri
și să se supună legilor și regulamentelor
afătoare în vigoare, ear pentru elevele or-
todoxe să angajeze câte un preot ortodox
care să le predea religiei.

Și ce au răspuns direcțiunile? *Că au-
toritățile lor superioare se află în străină-
tate.* Vor cere întâiu avisul acestora și apoi
vor da răspuns guvernului.

În fața acestei nouă dovezi de nesu-
punere, ministrul român de instrucție a de-
creta darea lor în judecată, asupra căreia,
consiliul permanent de instrucție, va avea
să se pronunțe în 6 Sept. st. v.

Afacerea aceasta este acum obiect de
discuție și în presa maghiară, care se înțe-
lege vrea să-și făurească un argument din
această atitudine a guvernului român, pentru
politica sa față de noi. »Vedeți cum proce-
dează guvernul român față de străinul
din țeara românească? are aerul a ne-o
spune, ziarul lui Tisza »Az Ujság» ocupân-
du-se de afacere.

Noi am fi adevărat acești străini? Ne per-
mitem a întreba respectuos pe venera-
bili delă »Az Ujság»?

Nisuițe zadarnice.

Confrații maghiari orbiți de șovinismul nefericit, nu-și pot da seamă de loc de păcatul și nedreptatea, ce o comit față de celelalte popoare din țeară. Nu-și pot da nici măcar seama, că cel mai periculos joc pentru ei, e jocul cu focul șovinismului, jocul, care are ca urmare nu numai nefericirea neamului lor, ci duc și patria pe povârnișul cel mai periculos.

Urită boală e boala șovinismului! Om cu mintea întreagă, vrednic de a aduce la îndeplinire fapte nobile și mărețe, prin cari să se înalțe pe sine și prin sine și neamul, din care se trage, șovinismul, aceasta boală urită, îl degradează la starea de sălbaticime; îl face din om cult și stimat, un individ urt și urgisit de toți!

Sunt ei în curat cu înprejurarea aceasta; sunt ei incurat, că lumea-l urgisește, sunt însă orbiți atât de șovinism, că nu există stavilă în lume, care să-l abată dela calea apucată, de cât numai o stâncă, de care să se starăme naia șovinismului!

Sfaturile și capacitările binevoitoare, ba chiar și admonierile făcute la adresa lor, înseamnă bob aruncat pe părete. Și omul, care cunoaște de aproape naturelul lor, și-a dat de mult seama, că e imposibilitate a-l abate dela calea apucată. Mai imposibil de cât a-l zice unui munte, să se miște din locul său! Pentru că ținta lor e: *ort stat național maghiar, ort prăbușirea lui!* Și însuflețit și încurajat de aceasta fantomă, nu observă și nici că pot observa pericolul la care aduc ei statul, nu observă, cum caută ei înșiși a-și pierde cu timpul și puținul, ce-l au, pentru multul, la care aspiră, dar vecinic nu-l vor ajunge!

Că, confrății nostri maghiari își consumă puterile lor într-o luptă zadarnică și periculoasă, asta e treaba lor. Numai cât și noi, cestelalte popoare, suntem împedecate în mersul nostru cultural. Nu ne temem de maghiarizarea lor, ne supărăm însă și suntem chiar îngrijiați, că ni-se pune cele mai mari pedeci în înaintarea noastră pe toate tere-

nele. Și azi au mers cu îndrăsneala până acolo, că voesc a pune mâna chiar și pe școale, unicul mijloc rămas pentru înaintarea culturii la poporul nostru.

În biserică și-au băgat deja mâna, împărțind preoților anual niște sumușite de bani nu pentru dragostea lor ori iubirea de dreptate, nu, Doamne ferește! Aceștia sunt banii lui Iuda; banii cu cari voesc să deschidă o ușiță, ca să poată intra cu ușurință în cetatea neamurilor, spre a o dărîma! Ear' azi vreau să pună mâna pe școale, ori mai bine zis pe învățătorii noștri, spre a-i folosi de niște unelte oarbe, pentru ajungerea scopului lor mârșav!

E o mare îndrăsneală aceasta. Și părinții patriei, conform firii lor, nu vor între-lăsa, a nu face și aceasta experiență, cauzând pagube enorme pe terenul culturii și înaintării poporului. Și în cât e o imposibilitate, de a-l abate dela calea aceasta greșită, nu ne rămâne alta, de cât să căutăm, mijloacele mai potrivite, pentru, înfruntarea răului, ce ne amenință.

Mulțămîta lui Dumnezeu, că azi avem un număr îndestulitor de cărțurari între poporul nostru de rînd, poate să ne pună în mijloc de rezistență tuturor atărilor epitate contra noastră. Un mijloc de rezistență nu numai că vom mai pune pe calea înaintării culturii, dar va fi și cel mai puternic mijloc, de a păstra sentimentul național întru. Și acest sentiment *trebuie de la ată lupta potrivnică a dușmanului*.

Răspuns la ai

2 icoane din cercul nostru.

Sub acest titlu a apărut *Lapja* în Nr. 33 un un articol la Români din Poarta Bran și Șvabii de lângă Budapesta.

Autorul acestui articol Kovács Gábor, orbit de boala aceea lipicioasă, de șovinism, care tocmai în zilele noastre își ajunge cul-

mea, își uită de problema sa ca învățându-se aruncă în valurile șovinismului, care vede, că la acel grad s'a potențat, i-a întunecat mintea și i-a subjugat rațiunea.

El, care are de chemare propagarea infiltrarea iubirei și a adevărului în inimile tinerilor, caută, ca gheunoaia după însă dea urei tot mai mare teren și s'întinde între cele 2 națiuni conlocuite între Români și Maghiari.

În primul rînd combate pe bravii tri preoți și învățători, pentru-că s'îndesă inimile generațiilor tinere iubirea și dragostea față de limba lor maternă, și pe că dau tinerilor Români în cadrul existenței o cultură națională românească.

»E drept, că pretensiunile lor (ale învățătorilor Români) nu sunt mari, căci n'osc un coleg care a funcționat la școala centrală și care ducea cu sine la școală ceapă, pâine 2 cruceri și oțet și acesta întreg prînzului, ba a și mai cruțat de la el de 200 fl.

D-le Kovács, ceea-ce privește ceapă oțetul, care l-a mâncat, aceea e chestie de gust »de gustibus non est disputandum« ear ceea-ce privește înprejurarea, că salariul lui a fost foarte modest, nu e D-tale gras, și totuși a cruțat, te asigurăm mai curînd se va delecta publicul la tobă la casa D-tale, decât la casa aceluia leg al D-tale, care a știut din salariul modest, adunat cu crucerul dela bieta să cruțe și să pue la o parte, pentru negre.

»Preoții cu puțină excepțiune stăgurește, dar numai atunci i-am auzit bind când cu ocazia venirii inspecto de școală i-am petrecut la școalele unde în cele mai multe cazuri au preoții de față.«

Nu cumva pretinzi în șovinismul D-le Kovács, că și preoții să servească limba maghiară înaintea sfîntului altar mai știu cum se schimbă spiritul timpului mîne poimîne vei pretinde, ca și paserile trăsesc în aerul țării ungurești să-și scrie glasul de până aici și să înceapă a cânta limba maghiară?

PRIMĂVARA.

De: Adrian Ungurean.

S'au prins tovarășii amîndoi
Acuma primăvara
Îi vîd trecînd pe lângă noi
În toată seara.

Atît îți sunt ei de iubiți
De când e s'von în crînguri
Atît se simt de fericiți
Și-atît de singuri...

Din rîrșiți eșe luna blînd
Si stelele ard iarăși
Ca'n toate serile de când
S'au prins tovarășii.

În aerul acesta plin
De farmecele serii
Uitat-au lumea pe deplin
Cu-a ei miserii.

Și ea mînuțele și-a 'ntins
C'atîta îl adoară
Și 'n taina nopții ei s'au prins
De subsuoară.

Pășesc așa încet trudiți
De-acelaș gînd ferbinte
Sunt tineri și sunt fericiți...
Și făr' de minte!

De aceea când îi vîd trecînd
Aproape 'n toată seara
Îmi fulgeră ceva prin gînd
E primăvara!!

Churtacher

NAPOLEON BONAPARTE.

(Urmare.)

XVII.

Napoleon spera să erneze cu armata sa în Litvania într'un loc, de unde, în cazul reînceperii expediției, să fie aproape de Sant-Petersburg.

Retragerea și-a întocmit-o deci așa:

Kutusow cu trupele lui era totdeauna în urma Francezilor și lângă Malojarslavetz i-a și atacat. Dar Rușii, au fost bătuiți și de-aci înainte urmăreau mișcările armatei franceze numai din depărtare și cu mare precauțiune.

Se lăsase o iarnă aspră. Mai întîi înghețară caii, apoi chiar dintre soldați mulți au înghețat în marș; ear trupele de rezervă, pe care Napoleon după o premeditare înțeleaptă le-a lăsat în diferite puncte, au fost sau împrăștiate, sau alungate la locuri mai îndepărtate din partea Rușilor, ceea-ce măria pericolul situației.

„Ce situație îngrozitoare!“ scrie un martor ocular. „Zimbetul a dispărut de pe toate buzele, o paloare mortală se reoglindea în fețele tuturor; numai mizerie și istoveală exprimă fiecare figură. Și ca să nu lipsească una dintre loviturile sortii, din Paris sosește știrea, că un arestant, anume Malet, scăpînd din închisoare răspîndi vestea, că împăratul ar fi murit și puțin a lipsit, că nu s'a făcut prin vicleșug și forță domnul Paris-ului și poate a întregii Francii“.

„Răul nu vine singur“, zise împăratul vi-teazului său general Rapp. Trebuie să plec

cât mai curînd la Paris, ca să recâștig d'acum de pe cerul său.

În Smolensk, împăratul nu putea treacă mai mult timp. Lipsa de care s'au mai ales rezervele îi strică socoteala: oră fiecare minut amenința cu nouă Unele divizii ale armatei în retragere tute pe drum, și frigul făcu La mijlocul lui 18 grade supt: mai mult de 80 nenumărate tuni preună cu cadav spre știre hordele lor sberau ca niște armată superbă și jumătate de lume dar fără a-și per sa de glorie.

Norocul, car soțise pe marele totdeauna și îng calea lui noui ob curcări.

Când arma tate moartă ajur al retragerii, la tr'odată și riul cerea podului Tschigachoff, c

Far ceea-ce privește împrejurarea, că românul nu voeste să învețe ungușii și că e leneș, am să-ți răspund în pu-cuvinte. Poporul Român din Poarta și în genere în Ardeal n'are lipsă de maghiară nu-și rupe limba cu cuvinte creștine până când limba de conversație un sas singur e cea română. Ear ceea-ce privește lenevia și necultura Româ-ni, te rog D-le Kovács ian aruncă-ți pri-asupra Sécuii, ian fă o călătorie mai printre connaționalii D-tale sécui și după mergi în centrul Africei, atunci de si-le vei mira, cum s'a putut, ca să stră-mal curând cultura la bășinașii Africei, la Sécuii din Europa cultă.

Ear Sécuiilor despre hărnicia lor le-a veste. Atât sunt de harnici, încât nu lapedă cioareci de pe ei până nu se sau dacă-i lapedă, fi lapedă nu cu sco-să-i spele ci uumal să-i întorcă.

In ținuturile acestea ale Branului a-za ideia maghiarizării, a-i face pe Români cugete ungurește după a mea părere dură secolii întregi, ba afirm, că e impo-ssibil.

Aceasta nu trebuie s-o mai afirmi D-ta, deoarece e un adevăr ad oculos, despre care s'au convins moșii D-tale veacuri de-a-ur și despre care spre cea mai mare-ți te convingi și D-ta acum.

După o lungă agitație, după o perfectă acinație începe D-l Kovács a lauda pe romanul și Șvabul din jurul Budapestei »că nădragi ungurești, poartă cizme cu joacă ciardașul, că și-au uitat aproape toți limba lor maternă și că, în biserică ară ajutorul Dumnezeesc în limba ma-ră, nu ca Românii în limba română.

D-le Kovács pe care-l ții mai fericit și cu caracter, pe acela care și-a părăsit țara și s'au convins moșii D-tale veacuri de-a-ur și despre care spre cea mai mare-ți te convingi și D-ta acum.

Nu cumva și D-ta ești împărtășit de căderea celui dintăiu?

Nu cumva și D-ta ai jertfit 5 pițule de ți-ai tăiat perciunii și ți-ai cumpărat pinteni, ca să ajungi dela Iehova la Hadúr.

Te asigur D-le Kovács, că Românul de dragul ismenelor cicoșilor nu-și urăște pito-rescul costum național și de dragul limbii maghiare nu încetează de a răsuna doinele românești la coarnele plugului și prin codrii și platourile Carpaților.

»Vorba multă sărăcia omului.

Atâta am să-ți mai spun, că m'a cu-cuprins mirare, cum un om cult, cum te ții D-ta, ai putut să scrii în coloanele unei foli acea, ce zilnic se poate auzi numai dela măturatorii de stradă și dela cociși ungu-rești.

Viștea-de-jos

N. Niculescu
Invetator.

Intrunirea invetatorilor din eparchia Caransebeșului.

— Raport special. —

Duminecă și Luni, la 11 și 12 c. n. și-a ținut în Biserica-Albă Reuniunea invetatorilor gr. or. rom. din Diecesa Caransebeșului adunarea gene-rală anuală. La gară am fost întâmpinați de pri-marul orașului Ion Mic. Roșu și presidentul co-munei bis. Dr. Aurel Novac. Chemarea Duhului sfânt s'a oficiat în biserică română din localitate, unde ne-am putut convinge despre gustul estetic al fraților nostri de aici cu privire la interiorul bise-ricii.

Este sculptată din lemn într'un stil aurit este ne împodobit cu stele vînate; icoa-ne și numai de cele de o ma-terie tate era „Imj Filij

10 s'a început ședința. Preșe-Lința, a ținut un discurs ce a apresie. Salutați fiind, au răs-andatarul Consistorului, protop. narul I. M. Roșu, președintele hial Dr. A. Novac, inspector regu, al Săbasta și premierul corpului didactic din localitate, dl Schenk. S'a stabilit textul unei telegrame pentru arhieru și s'au cetit telegra-mele de felecitare venite dela prietini d'ai Reu-niunei. Raportul general al comitetului fiind deja

publicat în anuarul societății s'a trecut la diser-tația: „In ce chip își poate câștiga și susținea invetatorul autoritatea și respectul în — și afara de școală.“

Referentul, dl Mihai Crăciun este mai pre-sus de ori-ce îndoială om sîrguincios și cu fru-moase cunoștințe. Călăuzit de adevăruri, a reu-șit să expună nimerit părerea generală a invetatorilor, arătând că poporul pe bietul invetator îl încarcă cu un sac de slujbe și îl plătește de pildă pentru înmormentări „la care va fi poftit“ (vezi Foaia Diecesană) cu câte 20—40 cr. Și și pen-tru atâta pretinde să-l fie sclav, să se tirăe în-a-intea frunțărilor alături cu criznicul. Trebuie să fie în păpuc la toți presidenții și episcopii. Și noi mai rezonăm, cum „să se prindă șutul cu cor-nutul“.

„Cum să-și mențină invetatorul autoritatea“, rămâne dar muzica viitorului, când va ști și Ro-mânul, că dela dascăl îl atîrnă soarta și îl va plăti să poată trăi și el omenește. Alte vremuri vor diserta „cum să ne ținem autoritatea“, nu măr-șăvenia de astăzi. Și dacă e cert, ca acele vre-muri trebuie să le solicităm noi invetatorii, atunci singurul lucru, ce ni-se cere, este să fim de omenie, că numai așa ajungem la scop că de, fie vorba în-tre noi — nici noi nu suntem ingeri. Cultura va netezi cu vremea tot mai mult și corpul nostru dascălesc. Și în cinstea culturii, mîntuitoare a tuturor nevoilor vieții, salut și din locul acesta no-bilul avînt sufletesc al iubitelui nostru coleg con-ferențiar, care cred că va recunoaște împreună cu mine abisul dintre visul d-sale și între cruda realitate.

În ședința II. d-nul P. Bandu (Obad) și-a cetit, conform programului, disertația: „In ce mē-sura poate contribui casa părintească la educa-țiunea școlară (singurul punct). Prelegătorul are o dicție plăcută și mai ales limbaj corect ro-mănesc.

Și-a dezvoltat teza cu multă abilitate. La propunerea secretarului I. Marcu li-s'a votat și mulțumire protocolară pentru mîunca, cu care ne-au făcut cinste. În fine se verifică protocolul șe-dinței premergătoare.

În ședința III. s'a isprăvit partea, teoretică urmînd discuțiile asupra referadelor comisiunilor. Concluziunile țin de prisos a le mai înt ercala și aici; se pot ceti în anuarul, ce va fi edat con-form usului.

Alegerea funcționarilor s'a urmat sub pre-sidiul ad-hoc al M. On. domn protopop Pepa (Buziaș). Comisiunea candidătoare a avut fericită idee a propune și congresul și-a ales unanim de president pe valorosul prieten al școalei dl Ilie Trăila (Oravița).

După încheierea adunării generale s'a dat un banchet.

„Ghejia“.

oamenii, bine înarmați și obișnuiți cu as-bat climei; el era spriginit de cei 25.000 alui Wittgenstein, cari se apropiau din apia și de armata de 50.000 soldați alui armatei lui Napoleon se urca cel mult la 1000, rezeivele în număr de 40.000 constau din bolnavi și răniți.

În 26 Noembrie le succese Francezilor cu greu a face două poduri peste Berezina. Căderea se întîmplă în 28.

Am cerca în zadar a descrie amănuntele teribile. Graba și zăpăceala împedică ori-ce sau disciplină; trupele înaintau cu gro-ură nici o rînduială, pe poduri; cărele de port se răsturnară, câte-o trăsură cu praf scă sbură și în aer. Gloanțele de tun ru-deau ca ploaia în mijlocul șirelor dese cezilor. Mareșalul Victor cu cei 10.000 s'ei își tăia cu baioneta drum prin ala de oameni. Și valurile luaseră cu țime de victime.

Pea peste Berezina o plăi Napoleon a 20.000 de oameni. Și poate că ar fi perit acolo dacă mareșalul de soldați nu l'ar fi respins pe dacă generalul Victor nu îm-6000 de soldați ai s'ei, înain-nstein.

Decembre ajunseră Francezii de scăpară de urmărirea Ru-remînt destul și cartiere în-mbre era Napoleon în Smor-pe toți generali s'ei împreju-comanda generală lui Murat,

după-ce le mulțumi la fiecare separat și la toți în general pentru vitejia și statornicia lor ad-mirabilă și și-a luat adio dela ei în mod mișcă-tor, plecă sub pseudo-numele de principe de Vicenza, care călătorea cu el, peste Vilna, Var-șovia și Drezda, — la Paris.

Absența lui puse capăt vrajei persoanei lui, care încă pîn'acum eruperea ori-cărei plîngerii și neîndestuliri. Murat într'un conziliu de război a vorbit furios contra lui Napoleon și când, pentru aceasta, generalul Davost îi făcu imputări pentru necunoștință, dispăru fără urmă din armată.

Prințul Schwarzenberg se despărțise mai 'nainte de prințul Eugen de Beauharnais, ge-naralul prusian York trecuse și el pe partea dușmanilor lui Napoleon. Tarul Alexandru ajungînd cu trupele sale la riul Wistula serbă într'un manifest succesul, pe care nu el l'au câștigat. Cea mai mare parte a trupelor fran-ceze se refugie între zidurile Danzig-ului.

Împăratul Napoleon ajunse în 19 Decembre în Paris. Imediat convocă consiliul și ordonă începerea asentațiilor. Din contingentul anului 1814 s'a votat 350.000 de oameni; din garda națională trupe de 100.000 se transformară în regimente de linie, ear 40.000 de marinari fură transpuși la artilerie. De cele 300 de milioane, cari serviră la acoperirea cheltuelilor, s'a îngri-jit însuși împăratul.

Din Spania sosiră știri de învingeri, din Germania știri rele. Regele prusian încheiă o alianță cu țarul Rusiei și merse din Berlin la Breslau, unde cei doi monarchi se întîlniră în 15 Martie.

Napoleon primi declarația de războiu a Prusiei în 17 Martie și în același timp i-se anunță că Bernadotte, regele Svediei, intră și el în coaliție. Austria, așa se părea, sta la îndoială ce să facă; chiar și Dania, vechia și fi-dela aliată din timpuri bune și rele, și ea sta la îndoială.

Un pas decisiv, o mare victorie, era o chestie vitală pentru Napoleon, care plecă în 15 Aprilie pe câmpul de luptă, din Sant-Cloud. Armata lui în număr de 115.000 era compusă în mare parte din recruți.

Prima bătălie mai mare, care fu precedată de mai multe ciocniri mai mici, avu loc lângă Lützen în 2 Maiu. Garda nouă și veche care forma aripa stîngă, o comanda însuși împēratul; în centru era Ney, ear în flancul drept vice-regele Eugen de Beauharnais. Trupele coaliției, în prezența țarului și regelui Prusiei, începură ofensiva la orele 2 des de dimineată avînd ca țintă a ataca centrul francez. Victoria se părea mult timp nehotărîtă dar măsurile geniale luate de Napoleon și sabuloasa vitejie a trupelor franceze sili, în sfîrșit pe adversarul aproape de două ori mai mare în număr, să se retragă. Perderile Rușilor și a Prusienilor se ridicară la 30.000 oameni, ear ale Francezilor 10.000.

După acest succes strălucit Napoleon își făcu intrarea serbătorească în Drezda și duse între aclamările de bucurie ale poporului la palatul său pe unicul aliat rămas credincios, pe regele Saxoniei.

În 19 lângă Weissig, în 20 lângă Bautzen, la 22 lângă Reichenbach armele franceze fură

La friptură se ridică protopopul Filip Adam, care prezida masa, și închină la sănătatea Monarhului. Toastul de loialitate a fost ascultat de public stând în picioare.

I. Marcu, notarul Reuniunii toastează pentru Episcopul diecesan N. Popea și pentru reprezentantul acestuia Filip Adam.

Constantin Liuba, salută autoritățile, pe primarul orașului I. Roșu, pe căpitanul orașului, și comitetul parochial în frunte cu președintele său Aurel Novac.

George Tunia ridică paharul pentru inspectorul școlar Sebesztha.

Sebesztha Károly, mulțumeste pentru călduroasele cuvinte ce i-s-au adresat. A urmărit cu deosebit interes tot decursul dezbaterilor de două zile, care i-a făcut cea mai bună impresie. În multe privințe cu păreri corecte merge acasă și pe viitor dânsul va fi cel dintâi care va promova cauza Reuniunii, îndeosebi când aceasta își va ținea adunarea generală pe teritoriul său didactic. N'a făcut nici până aici osebire între învățători, d'aci înainte va îmbrățișa tot cu mai multă căldură cauza învățătorimii.

Toastul loial al inspectorului școlar a fost primit cu entuziasm.

Nivelul înălțat la care s'au menținut cele două zile ale adunării, în mod vădit a făcut cea mai bună impresie asupra inspectorului reșec.

— Cu adevărat adunare de intelectuali a fost aceasta — observă celor din nemijlocita sa apropiere.

Romulus Ancușă, închină pentru delegatul Reuniunii aradane Iosif Moldovan și pentru reprezentanții Reuniunii corpului didactic din localitate.

Iosif Moldovan, mulțumeste pentru ovatiunile aduse Reuniunii învățătorilor de dincolo de Murăș și închină pentru președintele Lința.

I. Roșu, primarul orașului se ridică între aclamațiuni. Arată cum Reuniunea are 400 membri ear „Délmagyarországi tanító egyesület“ numără aproape la 2500 membri, cu toate că nici pe departe nu se poate sprijini pe o populație așa numeroasă cum suntem noi românii. O stăruință mai intensă trebuie să dezvoltăm. Accentează apoi că scopul nostru trebuie să fie înțelegerea cu celelalte naționalități. Să cultivăm forțele care ne apropie, ca vijeliile ce pot veni să ne aște sub un acoperiș.

Filip Adam: Aprobă cuvintele lui Roșu dar observă una: nu numai noi să cultivăm dragostea față de confrății noștri ci și dânsul s-o cultive față de noi. În speranța că asta se va face, închină și dânsul paharul pentru idea păcii.

Sebesztha Károly: Închină pentru presă, factorul cel mai puternic dela care depinde, triumful ideilor. Dacă noi sulevăm o idee, trebuie să-i

rugăm pe dânsul ca să se pătrundă de ea și să-i dea consistență, viață. Dând expresiune speranței că reprezentanții presei prezenți aci vor fi ecoul adevărat al sentimentelor ce ne animează, termină dânsul — vă rog să închinăm la sănătatea lor. Sofronie Nedici închină pentru preoții cari au onorat adunarea cu prezența lor.

Dr. Braniste: Se simte îndemnat a răspunde cuvintelor d-lui Sebesztha. Jurnaliștii români nu prea sunt alinați nici de societatea în serviciul căreia stau, cu atât mai surprinzător este cazul de față, când presa românească este salută dintr-o parte care — să fim sinceri — am considerat-o tot-deauna de ostilă, partea în care noi jurnaliștii români tot-deauna am dat. Este vesel de prețioasă dovadă ce-o dă d-l Sebesztha: că totuși este dată posibilitatea și între împrejurările de azi, ca un om de școală să stea în serviciul adevăratei culturii.

Presa română onorează atențiunea gingașă a d-lui inspector, pe care l-a luat de destule ori în ascuțitul condeiului. Și se poate, că și d'aci înainte să-l mai ia, căci, vorba vine, între intenții și fapte este o distanță oarecare. Dar s'o știe că și atunci presa română va fi călăuzită de adevăratul patriotism, care a caracterizat presa românească tot-deauna.

Banchetul s'a ridicat la ora 4 într-o dispoziție animată.

Din ură — denunțare mizerabilă.

În abia 5 ani, de când mă aflu într-o comună mare din Banat (Torontal), am dezvoltat o activitate în cele politice locale atât de mare și intensivă, încât azi am ajuns la acel rezultat îmbucurător, că Românii de aci, — a căror păstor sunt — nu mai sunt cei umiliți de odinioară, și cei suprimați de către conlocuitorii Șvabi; ci chiar dânsul pe zi ce merge recuceresc toate acele drepturi și privilegii ce cu drept cuvânt le compete în sensul legilor existente. Durere însă că afară de liniștea conștiinței — recunoștință... nici în sus nici în jos. Dela mai marii noștri nici că așteptăm, pentru-că dânsul nici idee nu au că p. e. eu ce activitate am dezvoltat în interesul poporului păstorit de mine. Eu nu m'am lăudat, pe altul nu am pus să mă laude, ear' cei cari au fost martori la activitatea dezvoltată și în a căror interes m'am lup-

tat — din slăbiciune omenească, nu pot să n-au aflat vrednic de-a aduce în citate rezultatele activității, ci tot mereu umblat și umblă a micșora meritul, reduce chiar la nulla înaintea incultilor popor, cari ori nu ved, ori aștăptă ură de către străini, se dau unealta, loc de a respecta pe cel-ce suferă pune pentru ei, îl năcăjesc cu fel de minciuni. Văzând apoi că șicanările de-ăi l'acesta nu supără — recurge la calniări și face cel mai josnic și mizerabil denunț.

E drept că grosul poporului mulțumitor, văzându-și activitatea și tatele ei, dar' supărarea și disgustul cășunează cei 3—4 indivizi nemerite aduce la așa grad de disgust nu mai prinzi nici o voie de a în interesul nimăru în lume. Și apoi se angajează la de astea? În cazul frați cari au suferit temniță pentru alte lucruri scârboase unul care este mai bețiv om în sat, și alți doi cari ideii socialiste și proselitiste se ocupă Dar merg cu obrăznicia așa de parte a născocesc așa calumniile de în stă în loc. Apoi merg să denunțe la autorități unde știe cu siguranță că au fost damnați cu desăvârșire nevinovați sperează că cu calumnierea ce o face e convins că minte, vei fi desigur aspru decăt. Toate aceste se știu în comună porul întreg este indignat și tot mereu îndeamnă să-ți cauți satisfacție. Îi răspunde că nu voiești să-ți faci lucru pe la cătorii cu atari bătăuți de Dumnezeu însă dela ei, că dânsul fruntașii și be cu un cuvânt întreg poporul să-ți desatisfacție ignorându-i când să amestecă tre ei, ba apostrofându-i pentru lor, primești răspunsul așteptat „da d-le se prinde cu așa oameni.“? Au nu ști că tata lor așa i-a învățat când au fost „Duceți-ve între prietini, dar așa să vă tați că mai bine jandarmi și persecutorimi vină la casă decât popa!“

Observ că la denunțarea făcută respectiv din cauză de prescripțiune vorba că eu aș fi calumniat pe un mare — înainte cu 2 ani — nu a luat tocol, apoi și acea că din al noștrii asmuțat pe acei nefericiți, ci oamenii străini cari ar voi să bată păstorul ca ma să se risipească și cărora nu le va socoteală bună înțelegerea noastră oare-ce anul acesta vor fi alegerile locale și comitatense și li-e teamă că înțelegerea a noastră le va cauza pierdere terenului de stăpânire ce o au până

Popor român riți-vă de ură și rezl nunțianții și nu ascultă încunjură societatea sfaturile celor invidio sfaturile și povețele f voiesc nici mai mult că „poporul Român tulit pe acest pământ“

Corespo

Banat, (T)

P. T. Domnule

Avisul dlui Dr. care-l cunosc personal curie înștiințând publi cancelaria advocațională

incoronate de nouă glorie, însă ziua aceasta din urmă aduse împăratului tot-odată și durere adincă, pierdere neconsolabilă. Cel mai iubit și mai credincios general al său, Duroc, fu rănit mortal. Napoleon se aplecă plângând spre muribund, se despărți zdrobit și spriginindu-se de doi generali ai săi, de viteazul său general, despre care și cu mulți ani în urmă numai înduioșat își aducea aminte.

Capul coaliției recunoscură, că vulturul francez se înalță din nou amenințându-i cu perire, și ca să poată strânge noi trupe, cerură armistițiu. Această pauză ținu până la 10 August. Când se termină, Napoleon avu o surprindere amară. În locul păcii sperate primi o nouă declarare de războiu, la care de astădată luă parte și socrul său, împăratul austriac Francisc.

Ne putem închipui ce tărie sufletească a trebuit să aibă Napoleon ca să poată da piept cu aceasta înșelare grozavă și cu pericolele ce proveniră dela ea. Dinspre Boemia se apropia o armată rusească, prusă și austriacă de 200.000 sub comanda prințului Schwarzenberg; din Silezia 100.000 de soldați sub Blücher, dela Nord 100.000 de oameni, între cari foarte mulți voluntari, de oare-ce însuflețirea și reacțiunea națională se trezi în toată Germania și era nutrită și mărită de principii germani în toate modurile și cu toate instrumentele închipuite.

Noua campanie se începu bine. Napoleon în Silezia, generalii săi printr'alte puncte, câștigă bătălii și mari și mici și când principele Schwarzenberg asedia Drezda și era aproape s'o ocupe, deși generalul St. Cyr o apăra cu o

vitejie de leu, apariția în persoană dădu situației evenimentelor o altă întorsătură și lupta terminându-se cu înfrângerea totală a celor aliați, dădu în mâinile Francezilor 25.000 prizoneri, 40 de stindarde și 60 de tunuri.

Însă trecerea Bavariei la coaliție răpi dinaintea lui Napoleon ocazia de a se folosi de rezultatul acestei victorii și îl sili să-și transmute cartierul general în Lipsa și să-și concentreze acolo forțele sale militare disponibile.

Oștirile aliate remaseră într-una în urma lui și înerezându-se în numărul lor preponderant, se pregătiră la o nouă luptă.

Napoleon făcu în 15 Octomvrie o revistă împrejurul orașului și își aranjă trupele sale scăzute cu agerimea-i cunoscută. Atacul îl începu a doua zi dimineața la orele 9, prințul Schwarzenberg, spriginit fiind de 200 de tunuri. Coloanele de atac ale aliaților se înmulțeau din toate părțile ca bureții; aripa dreaptă a Francezilor nu fu în stare de a rezista acestui val distrugător. Genialitatea împăratului ajută și aci. Cel ce se apărau deveniră atacători, cei ce mai înainte atacară, se retrăgeau. Țarul rusesc trimise nu numai rezerva, ci chiar și propria suită în foc, punând, prin această decizie neobișnuită și bărbătească, propria sa persoană în pericol, însă soarta luptei era deja hotărâtă și victoria dela Vachau era asigurată pentru Napoleon cu cei 20.000 de prizonieri ai Francezilor.

Trad. după Aldor: de Mircea.
(Va urma).

torontal orașul Becicherecul mare. Pentru noi din Torontal este o binefacere, că avem și un avocat român acolo, pe de-o parte pentru că acelui centru aparțin o mulțime de comunități române — fiindu-le acolo comitatul, diocesiile, finaciara sedria orfanală, — și multe comune sunt în așa îndepărtare de Torontal încât oamenii cu prea mari jertfe pot ajunge acolo de a-și vedea de afacerile sale, și astfel prea bucurosi rischează ceva parale având cineva să-l încredințeze ca să-l înlocuiască pe cel care s-a văzut de afaceri.

Pe de altă parte, ne bucurăm de așezarea lui Dr. Chiroi în centrul comitatului nostru fiind sigur că dînsul ca bun Român și viguros și în cele politice ne va fi un conducător și inimă și vom desvolta și noi în Torontal o viață politică comitatensă mai pronunțată.

Că dl Dr. Chiroi nu a avut idea rea de a se așeza în Becicherecul-mare e de-ajuns a se ști că judecătoriei cercuale de acolo aparțin comunele fruntașe române: cele 2 Torace, Căhăidul, Sarcea-română și Ecica-română, și numai dela poporul nostru și conducătorii lor de pe acolo că încă știu ei aprecia un tîmăr sînge din sîngele lor, pe un adăugat român. Dar pe cât cunosc eu poporul român de inteligent de acolo și pe bunii lor conducători, nici că mă îndoiesc, că dînsul în arămurile lor de acum nainte vor mai deschide ochii la avocații străini, ci grăbi-se-vor și înșirîndu-și propriu a cerceta pe dl Dr. Dimitrie Chiroi strada gimnasiunului Nr. 473/6 din Becicherecul-mare spre al consulta și a-l lua în apărător.

Felicit deci pe dl Dr. Chiroi că a avut credința în capacitățile prea on domn protopop Paul Miulescu, despre care știu pozitiv că a ostănit mult a-l persuadea ca să se așeze acolo ca avocat.

În ce privește aceea că dl Dr. Chiroi să fie spre ajutor în cele politice comitatense la alegerile dumnealui sigur că încă în toamna anului acesta fiind alegerile congregationale — se va vedea vre-un cerc unde să-l putem alege de reprezentant. Aceasta o zic în acea firmă conștientă că poporul nostru de pretutindenea se va lăsa de răul obicei de a sta pasivi ori a se lăsa de capacitate ca la alegerile comitatense să-și dea votul aceluia din străini pe care-l recomandă dl fibirău și dl notarș.

După cât știu eu între Sîrbii și Români în comitatul nostru decurg pertractări de a se organiza și a face acțiune comună la alegerile comitatense din est-an. Deci să fim treji și cu credință să așteptăm avisul ce-l vom căpăta de la fruntașii și conducătorii noștri.

Gregariu Mureșan.

Răsboiul ruso-japonez.

Insemnătatea zilei sunt două rapoarte lungi: unul al lui Kuroki, celalalt al lui Kuropatkin, care dau unele amănunte asupra luptelor, cari au premers retragerea armatei ruse.

La Liaoyang lupta era încă în turbare, dar în ziua de 15 Sept. n. a. c. sub titlul „Un atac nesăbuit“ cu datul „Arad 10 Sept.“ și cu iscălitura „Din Arad“ publică un articol, în care se află următoarea afirmațiune:

a respins pe Ruși cucerind poziția din apropierea minelor dela Yantai. În urma acestui eveniment lupta a fost decisă în favorul Japonezilor, căci Kuropatkin temându-se de impresurare, a dat ordin pentru retragere. Așa glăsuiește raportul generalisimului rus. Din raportul lui Kuroki reese efortarea acestuia de a tăia retragerea Rușilor. Armata lui a înaintat în trei coloane, împingînd pe Ruși în intervalul dela 24—27 August din Amping și împregiurime spre Liaoyang, iar în zilele următoare spre fluviul Taitsi.

Ceea-ce privește situațiunea actuală, din raportul mareșului Oyama reese, că armata rusă pusă pe fugă se află de prezent dincolo de Mukden, întărindu-se lângă Tienling. Aici Kuropatkin voiește să primească de nou lupta. (De primit o va primi, dar nu știm cum o va susține). Pe durata cât este ocupat la Tienling cu barcardarea, a lăsat câte-va trupe la sud de riul Hun, pentru a da de lucru Japonezilor, până ce va găta cu operațiunile la noul său cartier.

De pe cele ce se petrec la Port-Arthur, știri pozitive n'au sosit. Dintr'un raport telegrafic al comandantului de fort Stoessel luăm știrea, că afirmative două atacuri ale Japonezilor au fost respinse de către asediați. Din telegramele mai recente reese că flota de pe Baltica n'a plecat încă, ci a făcut numai o cale mai lungă de probă.

*

Escadra Baltice.

Se vorbește de multă vreme despre plecarea spre Extremul Orient a escadrei Baltice. Se numesc vasele cari vor pleca, dar nu se cunoaște clasa, mărimea și calitatea lor. Iată unele amănunte interesante.

Escadra Baltice se compune din 38 unități și anume:

a) Șase cuirasate, „Impăratul Alexandru III“, „Borodin“, „Kneaz Suvaroff“, „Orel“, toate de câte 13.500 tone deplasare, 4 tunuri de 30,5 centimetri, 12 mijlocii și 25—26 tunuri cu tir rapid; apoi „Oliaba“ și „Sisoe Velik“ de 10 12 mii tone deplasare și armament ceva mai slab.

b) Două crucișetore cuirasate mari de câte 6600 tone, „Olej“ și „Aurora“ cu câte 12 tunuri de 15 centimetri și 24—32 tunuri cu tir rapid.

c) Patru crucișetore mijlocii, „Svietliana“, „Almas“, „Izumrud“ și „Zomeng“ cu cuirase de 50 centimetri și un armament de 60 tunuri de 12 centimetri și 8 până la 12 tunuri cu tir rapid.

d) Trei crucișetore torpiloare „Voivoda“, „Pazadnik“ și „Abrek“ de 400—700 tone, 6 tunuri cu tir rapid și 21 noduri iuteală.

e) Trenul compus din trei vase „Solga“ pentru torpiloare, „Camciatca“ pentru cărbuni și „Sextau“ pentru munițiuni.

f) Flotila de torpiloare constând din 20 distructori de torpiloare, tipul cel mai nou.

Toate vasele au 2—6 țevi de aruncat torpile, viteza maximală e de 16,7 mile marine, mersul economic 14 mile pe oră.

„Orel“ și „Kneaz Suvaroff“ au fost terminate în Noembrie 1902 „Olej“, „Izumrud“ și „Zemeng“ în 1903. Aceste vase sunt cauza întârzierii de plecare a escadrei Baltice deoarece fără aceste vase dintre cari „Olej“, „Izumrud“ și „Zomeng“ au o viteză de noduri. Această escadră nu e puternică în deajuns.

Pentru adevăr.

„Controla“ din Timișoara în Nr. 66 din 15 Sept. n. a. c. sub titlul „Un atac nesăbuit“ cu datul „Arad 10 Sept.“ și cu iscălitura „Din Arad“ publică un articol, în care se află următoarea afirmațiune:

„Libertatea din Orăștie, în numărul ei de Duminică e săptămîna, a atacat foarte vehement pe Ilustritatea Sa dl I. Papp, episcop dela Arad. Nu numai informația „Libertății“, dar avînd în vedere, că singurul arădan care e fondator al Orăștenei, e dl Vasile Goldiș, și corespondentul ei regulat e tot dînsul, ear stilul notiței cu pricina e tot al d-sale, evident că d-sa e autorul“.

Nu dau absolut nici o atențiune celor ce se publică despre mine în „Controla“ Deoarece în cazul de față se face vorbă și de P. S. Sa Domnul Episcop diecesan Ioan I. Papp, pentru stabilirea adevărului declar, că toate cele cuprinse în pasajul citat sunt cele mai sfruntate scornituri. Nici-odată nu am fost, nici azi nu sunt membru fondator al Orăștenei (adeacă al „Libertății“), în „Libertatea“ din Orăștie nici-odată nici o iotă nu am scris, corespondentul ei nu am fost, nici nu sunt, nu am scris prin urmare nici articolul cu pricina, nici nu l'am inspirat, peste tot despre acel articol până după apariția lui nu am avut absolut nici o cunoștință, precum nu am avut și nu am nici astăzi nici o cunoștință despre cele, ce se susțin în acel articol.

Pentru încungiurarea orî-cărora neînțelegeri însă totodată trebuie să declar și aceea, că eu cu direcțiunea principală politică a „Libertății“ mă identific, o aprob și îi doresc succes.

Arad, 16 Sept. n. 1904.

Vasile Goldiș.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 16 Septembrie 1904.

— Senatul bisericei gr-cat și poporul român din Sudureu, Vă invită cu tot onorul la sfințirea bisericei ce se va celebra în Sudureu, Duminică la 18 Septembrie 1904. Senatul bisericesc și poporul român din Sudureu. Programul zilei: La 1/8 ore dim. primirea delegatului episcopesc. 2. La 8 ore dim. s. liturgie precedată de actul sfințirii. 3. La 1 oră d. m. prânz comun. La gara Sântau (Tasnádszántó) unde sosesc trenurile dim. la 6 și sara la 5 și 5 și jum. ore, atât în presara cât și în dimineața serbării, vor sta trăsuri gratuite, la dispoziția on. oaspeților.

— Din ticăloșiile pocăitilor. În ziua de 9 Septembrie st. n. a. c. în comuna noastră Ciuci a fost înmormântat un credincios de al bisericei noastre ort. rom. Soția acestui credincios și-a lăpădat legea sa strămoșească și a trecut la secta anabaptistă, dînsa acum a stăruit pe lângă feciorul său vitreg să-și înmormînteze bărbatul cu anabaptiștii (pocăiți), dar aceasta dorință a muerii rătăcite nu i-a succedat, deoarece dl preot local Nicolae Batta fiind foarte precaut la aceasta împrejurare, pe când respectiva rătăcită și cu feciorul au trimis după pocăiți prin comunele vecine, ca să vină să-și înmormînteze bărbatul, până atunci dl preot local s'a asigurat ca să-și aibă din partea administrivă politică asistență la îngrăpăciune.

În ziua amintită pela 2 ore p. m. au și sosit în comuna noastră vre-o 7—9 pocăiți din sa-

xJaques

orient de pian

Batthyányi Nr. 35. acordare de pian

Recomandă atelierul său de pian bine asortat, primește ori ce lucru aparținător acestei branșe precum și

Are în deposit
PIANE

de primul rang fabricate în Viena, în patrie și fabricate proprii, pe cari le vinde cu garanță pe bani și pe lângă prețuri de concurs

Inchiriere de pian cu luna.

tele vecine în frunte cu marele predicator pocăit, un învățător suspendat din oficiu, dar înzădar au alergat acei rătăciți să îngroape pe credinciosul nostru, că tocmai pe când dinșii se arangiaseră să înceapă slujba lor de înmormântare, în acel moment sosi și dl. preot Nicolae Balta însoțit de personalul de asistență dimpreună cu trei d-ni învățători Toma Crainic din loc, Nicolae Costina din Aciuva și Valeriu Vusdea din Magulicea. Intrând noi în casă, unde era mortul, de loc ne-am început la slujba de îngropăciune, acum aici pocăiții începură a face turburări precum e datina lor, dar înzădar le-a fost toate sfârșite, că aci văzând dinșii că e lucru serios și nu de glumă, au început să se retragă din casa unde era mortul. Mai desperat a fost între dinșii predicatorul lor (învățătorul suspendat).

În aceasta desperare a lui a cugetat în sine ce să mai facă. A început să agite poporul și să-l tulbure în decursul serviciului, la ce personalul de asistență l'a făcut atent că de va mai continua cu agitatea, vor fi constrinși a-l escorta la pretura din Hălmașiu. „Marele predicator“, observând, că nu va mânca mari colaci la pomană s'a retras într-o chilie și de acolo privea cum prohodiam noi pe mort.

Pe mort l'am înmormântat noi cu o ceremonie frumoasă și cu o predică bine întocmită de părintele Nicolae Balta, ear bietii pocăiți au rămas cu buzele umflate și s'au dus către casă foarte deserați, ca și opăriți.

Un mare noroc au avut acești pocăiți (rătăciți) numai și numai în personalul de asistență pentru-că alt-cum duce colacii dela pomană pe spate, pe cum odinioară i-au dus din comuna Tisa, unde iar' au făcut vrajbă, ducându-se și acolo să înmormânteze pe un fiu de al bisericei noastre, dar poporul din Tisa a fost vrednic de ei.

Acești oameni rătăciți cu forța se virăsc în popor și-l îmbată cu vorbe goale, deci vă feriți credincioși ai bisericei noastre de ast-fel de oameni rătăciți și când vor veni în mijlocul vostru ca să vă conturbe liniștea sufletească, îi primiți precum i-a primit poporul din Tisa și Ciuciu.

— † Grigore Kogălniceanu. Grigore Kogălniceanu, fost senator și vice-președinte al Senatului, a încetat din viață luni noaptea la orele 11.45, la hotelul Boulevard, unde descinsese, când a sosit în București.

Vestea morții lui Grigore Kogălniceanu a umplut de durere sufletul amicilor săi politici și personali, căci, plin de înalte calități, defunctul știuse să se facă iubit de toți.

Înmormântarea regretatului defunct a avut loc ieri în Iași, unde a fost transportat cadavrul.

— Controale militare. Controalele militare pentru rezerviștii de *honvezi* se vor ține în Arad în 6, 7, 8, 10 și 11 Octombrie pentru cercul Aradului în 1, 2, 4, și 5 și atât pentru cei din oraș cât și pentru cei din cerc controalele suplimentare în 21 și 22 Oct. Pentru rezerviștii *armatei comune* în Arad, 17, 18, 19, 20, 21 și 22, în cerc 24, 25, 26 și 27, controalele suplimentare în Arad, 14 și 15 în cerc 22 și 23 Oct. Pentru *gloate* în oraș 15, 17, 18, 21 și 22 Oct. vor fi zilele de controlă. Toate se vor ține în Arad afară de controla suplimentară a *honvezilor*, care se va ține în Lugos.

— Frecvența școalelor populare din capitală. Sub presidența consilierului Dr. Bárczy István adunarea directorilor dela școalele populare din Budapesta, ținută săptămâna trecută s'a ocupat de înscrierile dela școalele normale. S'a constatat, că numărul elevilor înscriși la aceste școli este de 56.327, adică cu 1106 mai mult ca anul trecut.

— Prințul Herbert Bismarck în agonie. Din Berlin se telegrafează, că profesorii Norden și Schweningen au constatat cancer de ficat la

prințul Bismarck. Durerile mari ale bolnavului sunt calmate cu injecții de morfină. Întreaga familie se află în jurul patului prințului, de oare-ce catastrofa se așteaptă în fie-care moment.

— Mulțumită publică. Cu toată bucuria vă aduc la cunoștință, cumcă conlocuitorul nostru Ioan Aurel Jucu econom, carele în anul trecut a dăruit sfântei noastre biserici 400 coroane în memoria unchiului și mătușei sale Damaschin Cusman și soția Simina, precum și în memoria dănsului după reposare a cumpărat pentru sfânta noastră biserică 2 prapori și un mășai pe tetrapod cu suma de 140 coroane pentru care dăruire și jertfă căruia Dumnezeu și sfânta noastră biserică îi exprim în numele „comunei noastre bisericesti“ cea mai mare mulțumită rugând pe preabunul Dumnezeu, ca aceste daruri făcute din inimă și evlavie adevărat creștinească să fie bine primite și să i-le resplătească de nenumărate ori. Georgiu Rusu, paroh gr.-cat. român.

— Reuniunea regnicolară a funcționarilor de bancă. „Reuniunea regnicolară a funcționarilor de bancă“ de ani de zile se străduiește a servi interesele materiale și morale ale funcționarilor de bancă, dar până-aci nu și-a putut întinde activitatea de cât pe teritoriul Budapestei. Acum iarăși dînsa inițiază modalitatea unei organizări pe baze mai largi, cari să cuprindă țeara întreagă. Spre scopul acesta a sulevat ideea înființării unei *uniuni regnicolare a funcționarilor de bancă din Ungharia*, a cărui plan l-a și trimis deja funcționarilor de bancă spre opinie.

— Faptă nobilă. Cel-ce privește averea sa ca un dar dela Dumnezeu ca să facă fapte bune ale iubirei creștinești, acela cu inimă veselă dă din ce are, unde este de lipsă, știind că binefacerea este o frumoasă virtute creștinească.

Astfel și poporul ortodox român din comuna Oșand (Vasand) tractul Tinca pătruși d religioasă morală, văzându-și biserica în privitorilor rituale slab dotată, fiind de o parte cu litere cirile, eară de altă parte, și lipsa de cărți pentru ambele strane, de și cântăreții s'au înmulțit, la stăruința învățătorului local Vasiliu Strauț s'a cule de 290 coroane, procurându-se cărți de lipsă.

Anume:

- I. Mineu în 12 tomuri pe 12 luni.
- II. 1. Triod.
- III. 1. Pentecostariu.
- IV. 1. Apostol.
- V. 1. Orologiu bogat.
- VI. 1. Octoic bogat.
- VII. 2. Orologe, ceasloave mici, toate cu litere latine.

Ear' cel' cari au binevoit a contribui cu dăruirilor lor pentru procurarea cărților sunt următorii:

Demetrie Teț și soția Raveica Bala:	14 cor.	50 b.
Moise Teț și soția Ana Darabant:	14 "	50 "
Teodor Bala și soția Saveta Jova:	14 "	50 "
Florea Bala și soția Raveica Abrudan:	14 "	50 "
Melentie Abrudan soția Eva Berteș:	14 "	50 "
Ignatie Maroc și soția Raveica Dulo:	14 "	50 "
Teodor Marian și soția Ana Abrudan:	14 "	50 "
G. Marian și soția Domnica Lazardu:	14 "	50 "
Teodor Hirișiu și soția Saveta Teț:	14 "	50 "
Ioan Abrudan:	13 "	—
Gligor Turla și soția Ana Ciora:	12 "	20 "
Raveica Sușman ved. lui Vasile Teț:	7 "	24 "
Raveica Dulo ved. lui T. Micloșin:	7 "	24 "
Florea Marian și soția Eva Braje:	7 "	24 "
I. Marian și soția Teodora Lazuran:	7 "	24 "
Crăciun Dulo și junele C. Nestor:	7 "	24 "
Vasile Abrudan și soția Ana Bala:	7 "	24 "
Gligor Suciu și soția Elena Duma:	7 "	24 "
Melentie Bala și soția Fl. Brânzaș:	7 "	24 "
George Marian și soția Saveta Turla:	7 "	24 "
Petru Nistor și soția Saveta Maroc:	7 "	24 "
Mihal Bercea:	11 cor.	—

Frații și surorile Demetrie Nistor, Teodor Nistor, Vasile Nistor, Florea Nistor, măritată după Teodor Martin, Saveta Nistor, măritată după Iosif Toderoi fiecare 5 cor. 20 bani, de tot 26 cor. Teodor Lazar și soția Maria Nan: 6 cor. 20 b. Vasile Teț și soția Maria Nistor: 6 " 20 " Petru Moț și soția Maria Ardelean: 4 " — Vasile Stranț, învățător: 8 " — Sfânta noastră biserică în semn de recunoștință va însemna numele dăruitorilor în cartea binefăcătorilor ei pentru aceasta jertfă adusă pe altarul Domnului și îi va pomeni în sfintele rugăciuni ca să fie bine cuvântați din neam în neam, și se servească de îndemn puternic și altora la

asemenea fapte bune plăcute înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor.

Oșand, la 1/14 August 1904.

Petru Ardelean
preot ort. rom.

— Congresul internațional de presă. Prințul Alfonso de Bourbon a adresat presidentului congresului o epistolă, în care declară, că se așază mișcării pornite împotriva duelului.

Din Viena se comunică asupra ședinței Mercuri a congresului, următoarele: În ședința de Mercuri a a congresului, care a fost desăvârșită din partea presidentului Arthur Fourgeon (Londra) în sala roșie a parlamentului, s'a raportat asupra scăderii taxei de telegrafare pe seara preselor.

Secretarul direcției Victor Tannay, care calitatea de referent este de părerea, că cu cât s'au fi mai mici taxele de telegrafare, cu atât mai mult va dobândi serviciul de informare telegrafică și cu atât mai mulți ziariștii vor putea fi aplicați. După o dezbateră adăncă raportul referentului a fost adoptat unanim.

După asta a urmat raportul lui Henri Berger (Paris) asupra transportului poștal în aer, care de asemenea a fost primit cu admirație. Referentul constată cu bucurie, că urma congreselor s'a ajuns să se discute asupra chestiilor de mare însemnătate referitoare la poșta aeriană. Seara s'a dat un banchet în onoarea ziariștilor. La acest banchet membrii congresuali maghiari n'au luat parte din motivul, că s'au simțit neplăcut de vorbirea lui Lueger cu ocazia deschiderii congresului.

— Necrolog. Dr. Emil Gerasim, adresat în Aiud după lungi și grele suferințe, împărșit cu sfintele taine ale muribunzilor și-a dat sufletul în mâinile Ziditorului, Marti în 13 Septembrie st. n. a. c. la 6 ore a. m. în Aiud. El-lea an al etății și al 11 lea al preacerii, căsătorit. Rămășițele pământești ale soției defuncte după binecuvântarea sicriului au fost transportate la Petrila română, locul unde el și soția s'au așezat spre vecinica odihnă. În 15 Septembrie st. n. a. c. la 1 ore p. m. s'a ținut înșăușă și memoria binecuvântatului Dr. Gerasim n. Gall, ca soție, Aron Gerasim, otopotop gr.-cat. cu soția sa, Iulia Gerasim, meș, ca părinți; Ioan Popa, preot gr.-cat. la Petriu Boar, preot gr.-cat.; Mărioara Nascu, via Lasló, cumnați și cumnate, precum și numeroase rudeni. Eugenia, Laurian, Silvia, gen, ca frați și surori.

— Asupra tămăduirii boalelor de sânge. Din Berlin se scrie, că la ședința de Mercuri a congresului dematologilor, celebrul medic de la Institutul Pasteur din Paris Dr. Mecinikov a ținut o conferință asupra experimentelor făcute în cursul de tămăduire a boalelor de sânge. Mecinikov altoind 11 cimpanzi cu materie morbidă de oameni bolnavi de sânge, a experimentat, că mai întâi a prins și s'a dezvoltat cu toată puterea în moimă. După experiența aceasta Dr. Mecinikov a înțeles, că cu materie morbidă pe o moimă de ordin inferior; cu materia aceasta luată dela această moimă în altoit apoi cimpanzi, cari mai târziu au dezvoltat imuni față de agentul patogen al boalelor de sifilis. Din împregiurarea asta Dr. Mecinikov deduce, că teoria de imunizare și în contra morburilor sifilitice se va putea aplica cu deplin succes. Conferențiarul i-s'a făcut mari ovacțiuni. În aceeași ședință Dr. Rissov și Cipollina profesor la universitatea din Genova au raportat asupra experimentelor de același subiect. Aceștia au făcut experimente antisifilitice, și anume cu dezinfectant morbului. Părere defunctă nu se vor convinge năvi nu se va în-

— Defrauda. În Viena. La mie germană tului, cu nun suma de 235 tea unei fete însărcinare: austro-ungare coroane, și și Giro. Nu nend, că la amează, lui-s'au m. tiunii pentr.

Jaener însă a băgat și suma de 80,000
ane, la o altă 235.000 și a fugit.

„DUNĂREANA“

INSTITUT DE ECONOMII ȘI CREDIT SO-
CETATE PE ACȚIUNI T.-CUBIN.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de econo-
mii și credit societate pe acțiuni „Dunăreana“
sunt invitați la

adunarea generală extraordinară
se va ține în Timiș-Cubin (Temeș-Kubin)
Septembrie 1904 după amiază la 3 ore
la localul institutului.

OBIECTE:

1. Deschiderea adunării generale și consti-
tuirea biroului acesteia.
2. Stabilirea capitalului social.
3. Modificarea statutelor
4. Alegerea direcțiunii și a comitetului
supraveghere pe baza statutelor modificate.
5. Stabilirea regulamentului interu.
6. Eventuale propuneri (conf. § 30 lit k.
statute).

Direcțiunea.

ECONOMIE.

Arad, 15 Septembrie

Toamna și pomăritu!

III.

lăsa, plantarea, curățirea, săpatul și gur-
itul pomilor).

Cei cari au pomi în grădină, acum toar-
impul a'i curăți de uscăturile ce le-ar fi avi-
le crengile netrebuincioase, ba și de ru-
mășii de pe trunchiuri cari pe lângă
deosebesc îmbătrânirea pomilor, ascund și o
de ouă ale insectelor stricacioase. Pe
rădăcina pomilor de mușchi, rugină ș. a.
anume de drot, iar în lipsa acestora
bine trunchiurile pomilor cu var ames-
must stăcut de gunoii și puțină peatră
Prin acest mijloc pe lângă că nin-
șchiu, rugină, ouăle de vermi, facem să în-
coaja, scutim pomii și contra pericolu-
roși de iepuri.

Acum toamna e timpul potrivit și p-
omilor pomilor.

Oamenii nostri și cari au vre-un pom, și
în grija soarelui și apoi se vaeră că pomii
poame mici și uneori de loc sau foarte pu-
de le spui ce e pricina. ei nu te cred, ci
că n'a fost anul bun, de a mai da vre-un aju-
pomilor din când în când nici vorbă.

Dar ca și la alte plante economice, așa și
pomilor le umbliă mai bine, rodind an de an
frumoase, dacă îi grijim și-i gunoim din
când.

Gunoiul nu trebuie să-l punem numai grămadă
deasupra în jurul pomilor, ci trebuie să-l bă-
în pământ, la rădăcină. Ne apucăm și să-
în jurul pomului, până dăm de rădăcinile
deasupra, le desgolăm binișor nevătămându-le,
apoi gunoiu putred mărunț proaspăt,
stecându-l bine cu pământ ca să nu fie

tem
bo-
să
mai
noiu

parte
irina
ntr'o
linat,
la un

com-
ile de
ori-ce
groapă
com-
când
nă sau
it bine

nate ce
ru cul-
timpul

când și așa nu au alt lucru — acum toamna după
sfârșitul lucrurilor din câmp.

Înainte dar cu cultura pomilor!

Nu trebuie să stăm pe loc — dacă moșii
nostri n'au făcut — datorii suntem noi acum a
merge mai departe ca ei, să nu stăm locului ca
„vițelul la poarta nouă“, mirându-ne de alte
nații cum îmbrățișează și trag folos din pomărit,
spre paguba noastră.

Probați, și 'mi ve-ți mulțumi!

Ticușul-român, 1903.

*G. Maican,
învățător.*

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

**Reuniunea Cos. reg. priv. Adriatică de
asigurare în Triest (Riunione Adriatica di
Sicurtà).** a 65-a dela existența societății. La 28
Aprilie s'a ținut adunarea generală, căreia i-s'a
fost prezentat raportul direcțiunii și socotelile
finale pentru anul 1903.

În secțiunea pentru asigurarea vieții s'a
făcut propunerea asupra unui capital asigurat
de cor 51,634.879 și s'au acordat polize asupra
unui capital asigurat de cor 45,523. 303. Suma
pentru asigurări s'a ridicat până la 31 Dec.
1903 la 276 milioane coroane capital, și 717.
290 cor. rente anuale asigurate; creșterea
curat față de anul trecut este de cor 20,958.
569 capital. Ca premii s'au încasat cor. 11, 720.
578 și s'au plătit în casuri de moarte și de asi-
gurare cor 5, 210. 589 inclusive rente viagere.
Reserva pentru premii de ajutorare (subsidiare)
pentru scăderea percentelor a fost ridicată cu

1.000 și este prin urmare de cor 1,700.
Reservele pentru premii și premiile tran-
se secțiunii pentru asigurarea vieții sunt
77, 697.332 și indică față de anul trecut
îndent de cor 5, 958. 215.

Secțiunea pentru asigurare contra focului
premiilor este de cor 20,869.390 față
de 19, 316.631 din anul trecut. Venitul pre-
pentru asigurări de transport era de cor
751 — și pentru asigurări contra furtu-
și spargerilor de cor. 222,753, pentru
asigurările și secțiile din urmă s'au re-
cor. 10,150.442, — pentru pagubi s'au
cor. 15,171.325 — cu detragerea contra-
relei de cor. 7,958.258. Reservele premiilor
este secțiunii sunt de cor. 13,201.575 cu
scăderea contra asigurării de cor. 7,264.776.
Plusul de cor. 549.437 rezultat per 31

Dec. din urcarea cursului a fost adaus *reser-
lor pentru oscilarea cursului.* Reserva disponi-
bilă pentru câștiguri ale bilanțului B a fost ridi-
cată cu cor. 200.000 și este acum de cor 1,400.
000. Adunarea generală a aprobat propunerea
direcțiunii de a se întrebuința suma de cor.
250.000 ca contribuție extra-ordinară la înfiin-
țarea unei case de pensiune. Ca dividende au
fost distribuite 180 cor. pe active, ca și în
anul trecut.

Reservele diferite se urcă per 31 dec.
până peste 89 milioane cor. și anume: Reser-
ve pentru premii (cu detragerea contra-asigu-
rărilor) cor 75, 889.676, reserve subsidiară pen-
tru premii cu scopul scăderii percentelor cor
1,700.000; reserve pentru câștiguri cor 4,413.
341, și reserve pentru oscilarea cursului cor 4,
250.017.

Damele Engleze, nici odată nu folosesc
cremă, ci lapte de castraveți, care se poate că-
păta în calitate veritabilă engleză în farmacia
lui Balassa K. Budapesta, Erzsébetfalva. Are
efect necondiționat sigur și este un mijloc cos-
metic inofensiv, care deja după o scurtă folosire
îndepartează alunițele pețele de ficat, zgârbunțele
nutesseri, și tot felul de impurități faciale, dând
teantului un aspect tinăresc și vior. Să fim cu
atențiune, ca pe fiecare flacon să se poată ceti
numele lui Balassa. Un flacon 2 cor., săpun
de castraveți veritabil englez 1 cor, pudră de
castraveți 1 cor. 20 bani. Se poate căpăta în
ori-care farmacie; prin poștă se trimite de către
farmacistul Balassa Kornél, Budapesta, Erzsé-
betfalva Deposit principal la farmacia lui Földes
Kelemen, și drogueria lui Vojtek és Veisz.
887

P. T. Am onoare a vă avisa, că în Beci-
cherechul mare (Nagy-Becskerek) Strada Gim-
nasiului Nrul 473/6 mi-am deschis cancelaria
advocațială. Cu toată stima *Dr. Dimitrie Ghi-
roiu* avocat.

Un candidat de avocat perfect în stil
român și maghiar se primește momentan
pe lângă condițiuni foarte favorabile în can-
celaria avocatului Dr. Mátyás Lázár, Si-
biru, strada Urezului Nr. 11. 874.

La subscrisul se pot căpăta soiuri alese de
altoi de vie: 1500 altoi cu rădăcină, și 3500 fără
rădăcină. Între aceste sunt 2000 soiuri de masă.
Preț estin.

DEMIAN VITERAN,

econom. nr. c. 100. 870 1-3

Maderat (Magyarát com. Arad).

Am onoare a aduce la binevoitoarea
cunoștință a p. t. public, că pe Strada
Kossuth Nr. 43 în Arad a trecut în po-
sesiunea mea

prăvălia de faur

(mai înainte a lui Stamberger Jozsef)

După o experiență de mai mulți ani
câștigată în faărici din Budapesta și Viena,
am ajuns în plăcuta situațiune să pot în-
deplini tot felul de lucrări dela cele mai
simple până la cele mai complicate prompt
și pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onor.
public, rămân Cu deosebit respect:

Végh István

337

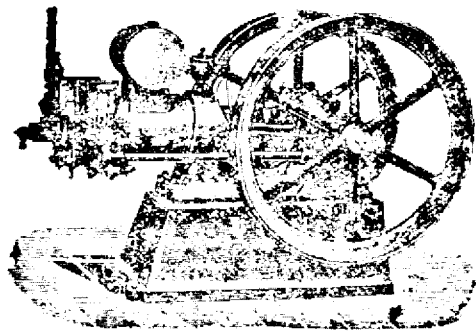
măestru măsur.

Birou de mecanica și atelier de mașini.

Intreprindere de instalațiuni

de gaz și apaducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

318

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS, Küttl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare
de ori-ce sistem, deposit de reflectori,
instalațiuni de băi și closete.

Executare specialistă de reparațiuni
de mașine și cazane.

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

Biroul de credit reforme și de încasare

Seidl és Matiegka

Temesvár-Józsefváros, Küttl-tér 3 szám.
dă informațiuni și deslușiri confidentiale
atât în afaceri deosebite cât și despre
lucruri grivate de pretutindeni în țeară și
străinătate, în modul cel mai conștiincios
și discret.

Primește

319

contra honorar moderat afaceri de încas-
sare dela comercianți și industriași, în-
cassarea pretensiunilor dubioase pe cale
pacinică ori procesuală, mai departe

mijloace

afaceri de împrumut și financiare, achitari
de datorii, precum și vinderea și cumpă-
rarea de bunuri și realități.

Escompturi de cambii. Losuri în rate.

Editor-proprietar: George Nichin

Redactor responsabil: Ioan Russu-Sirianu.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

Imprumut de bani cu amortisare

de 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 și 50 ani
 pe mosii . . . cu amortisare de capital și de interes corespunzătoare de 4⁰/₀ și 4¹/₂⁰/₀,
 pe case în Arad . . . de 4¹/₂ — 4³/₄⁰/₀.
 Credit pentru zidirea de case noi.

Institutul pentru credit fonciar din Sibiu

m'a însărcinat singur pe subscrisul cu mijlocirea afacerilor de imprumutare în Arad, comitatul Aradului și în cercurile Gyula, Csaba, Bichis și Orosháza din com. Bichigului. 215

Imprumuturile institutului din Sibiu și până aici erau foarte căutate, ear în timpul din urmă tabelele au devenit atât de estive, încât sunt și de cât imprumuturile dela institutele din capitală mai considerabil de favorabile.

D'aci înainte mă voi nizu și mai mult să servesc publicul cu afaceri de imprumuturi cât se poate mai inte, punctual și mai prompt. Și până aici firma mea a fost cea mai solidă și recunoscută ca cea mai deamă de încredere.

Spese anticipative nu sunt, ba anticipez și spesele de intabulare și îndeplinesc convertirile.

Representanța pentru mijlocirea de imprumuturi a institutului de credit fonciar din Sibiu a lui

SZÜCS F. VILMOS**ARAD, Boros-Béni-tér 22 szám.**

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Cereți catalogul de prețuri!

Telef. p. com. 395.

Telef. p. oraș 395.

Recomand

347

domnilor voluntari

magasinul meu de uniforme militare

din care ies cele mai

elegante și cele mai fine uniforme

pentru

— soldați de ori-care armament. —

Sugár József

croitor de uniforme pentru soldați și haine engleze pentru domni.

ARAD, Andrássy-tér 20 sz.

La cerere trimit în provincie pe încredințatul meu ca să ia măsură.

Cereți catalogul de prețuri.

Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor al lui

CZOBOR OTTO, ARAD.

Pregătește pentru examenul de admisiune la obținerea dreptului de voluntariat.

În curs funcționează profesori de forță. De plasarea elevilor din provincie se îngrijește direcțiunea cursului. La cercări servește cu informațiuni

CZOBOR OTTÓ

358

conducătorul cursului.

— Kossuth-utca Numărul 41. —

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparări de apeduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic.

— Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante. —

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

În atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are

Mașini d

Mașine cu su
ori mașin

se primește
țin.

Se primește
brodat

Nr. Telefon.

ARAD, Tipografia George Nichin.